

ЕКСПЕРТНИЙ ВИСНОВОК
галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми

Відомості про освітню програму, що акредитується

Реєстраційний номер акредитаційної справи	A-19-0294-288
Назва ЗВО (ВСП ЗВО)	Глухівський національний педагогічний університет імені Олександра Довженка
ID ОП у ЄДЕБО	33193
Назва ОП, рівень вищої освіти, галузь знань і спеціальність	Середня освіта (Біологія та здоров'я людини та природознавство), другий (магістерський) рівень, 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)
Посилання на відомості про самооцінювання ОП	https://drive.google.com/file/d/ligbrATLNSi_TynXjoKJd936JFB92vOSf/view?usp=sharing
Посилання на звіт експертної групи	

Пропозицію розглянуто та схвалено на засіданні галузевої експертної ради:

Назва ГЕР	01 Освіта / Педагогіка
Дата засідання	08.01.2020 р.
№ протоколу	№64
Доповідач	Рябовол Л. Т.

1. Призначення висновку

Цей експертний висновок складений галузевою експертною радою (ГЕР) Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти.

Розгляд акредитаційної справи ГЕР є однієї із стадій процедури акредитації, що проводиться Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти відповідно до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11 липня 2019 р. № 977, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 8 серпня 2019 р. за № 880/33851.

Експертний висновок ГЕР складається на основі звіту експертної групи, що проводила акредитаційну експертизу, та зауважень ЗВО до нього. Він розглядається на засіданні ГЕР та схвалюється колегіально. Експертний висновок ГЕР разом з іншими матеріалами у подальшому розглядається на засіданні Національного агентства.

2. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку ГЕР, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми:

◊ наявні

◊ виявлення у поданих для акредитації документах недостовірних відомостей;

◊ відмова ЗВО в допуску експертної групи до закладу вищої освіти під час виїзду на місце проведення експертизи, створення закладом вищої освіти перешкод для роботи експертної групи, інші протиправні або недобросовісні дії ЗВО, які унеможливили проведення акредитаційної експертизи;

◊ встановлення на підставі поданих документів та/або під час виїзду до закладу вищої освіти достатніх підстав вважати, що освітній процес за освітньою програмою не здійснюється.

<X> відсутні

Обґрунтування:

Підстави для відмови в акредитації, не пов'язаної із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, відсутні.

3. Підсумки роботи експертної групи та їх оцінка ГЕР

У цьому розділі ГЕР надає оцінку підсумкам роботи експертної групи у контексті встановлених нею рівнів відповідності Критеріям. Якщо ГЕР вважає, що експертна група неправильно оцінила відповідність певному Критерію, вона має належним чином обґрунтувати це.

Критерій	Рівень відповідності (експертна група)	Стислий підсумок аналізу експертної групи	Рівень відповідності (ГЕР)	Обґрунтування зміни рівня відповідності (якщо він відрізняється від визначеного експертною групою)
Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В	<p>Основні цілі ОП полягають у підготовці конкурентоздатних фахівців, спроможних виконувати професійні завдання освітнього, практичного та інноваційного характеру біологічної науки, теорії та методики її викладання у вищій і середній школі, здатних до самостійної педагогічної, дослідницької, наукової діяльності. Це відповідає місії та стратегії ЗВО.</p> <p>Це відповідає інтересам роботодавців, які надають перевагу випускникам широкопрофільних магістерських програм з розширеним спектром викладання природознавчих дисциплін. Багатопрофільність даної ОП та можливість вступу випускників медичних училищ відповідає інтересам здобувачів освіти, що дозволяє розширити їх коло працевлаштування, дає змогу</p>	Е	<p>Мета ОП сформульована недостатньо чітко/ конкретно, зокрема описується у двох абзацах, зміст яких частково дублюється, при цьому, у першому йдеться про підготовку фахівців, здатних, у т. ч., до творчої наукової і педагогічної діяльності, у другому – до науково-педагогічної.</p> <p>У позиції «Придатність до працевлаштування», окрім безпосередньо вчителя, наведено дуже широкий спектр посад, що не узгоджується із заявленою в ОП спеціальністю.</p> <p>Відсутні конкретні докази того, що здобувачі освіти та роботодавці залучені до визначення цілей і ПРН ОП. Рецензії на ОП надані вчителями біології та хімії, що саме по собі добре, однак навряд чи їх можна вважати роботодавцям, можливо – випускниками даного ЗВО, тоді варто було б говорити про їх відгуки, а не рецензії. У самооцінюванні зазначено: «Цілі та ПРН враховують ... рекомендації регіональних</p>

		<p>успішно поєднати в закладах освіти з обмеженим штатним розписом та фінансуванням посаду медичної сестри й учителя біології, основ здоров'я людини та природознавства. Представник відділу освіти Глухівської районної державної адміністрації та керівники загальноосвітніх шкіл наголошують на необхідності підготовки фахівців за освітньою програмою «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини та природознавство)». Здобувачів освіти також приваблює залучення до реальних наукових досліджень та ґрунтовна практична підготовка з природознавства, педагогіки та методики викладання.</p> <p>З огляду на суспільно-економічну ситуацію України та регіональний контекст Сіверщини є потреба у підготовці комплексного вчителя, спроможного забезпечити викладання кількох споріднених дисциплін, що дає можливість здобувачам працювати вчителями та викладачами біології, основ здоров'я, природознавства. При формуванні цілей ОП були визначені дисципліни, які відображають сучасний стан біології та природознавства. Спираючись на досвід аналогічних вітчизняних програм було доповнено ПРН. До уваги взято наукове стажування члена групи</p>	<p>органів управління освітою, служби зайнятості», а у засіданнях робочої групи з розробки ОП брали участь керівники (2) ЗОШ, однак відповідних документів не надано. У Звіті ЕГ зазначено: «Представник відділу освіти Глухівської районної державної адміністрації та керівники загальноосвітніх шкіл наголошують на необхідності підготовки фахівців за освітньою програмою...». (Прізвища цих осіб ЕГ не навели). Доцільно було б отримати Рецензії саме від цієї категорії стейкхолдерів – регіональних органів управління освітою, служби зайнятості, керівників ЗО.</p> <p>На сайті ЗВО розміщено декілька відгуків на проект ОП від вчителів / випускників ЗВО. Однак варіанти проекту ОП та самої ОП від 2018 та 2019 років є практично ідентичними і майже повністю співпадають з «Концепцією освітньої діяльності за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини) другого (магістерського) рівня вищої освіти» від 2018 р. Наявні Рецензії та Відгуки не містять дат. Тож, не можна однозначно стверджувати, що стейкхолдери реально брали участь в обговоренні ОП. При цьому, доцільність змін у переліку ОК, зокрема розширення після перегляду ОП у 2019 році за проханням стейкхолдерів (як зазначено у самооцінюванні та звіті ЕГ) переліку дисциплін вільного вибору за рахунок позакредитних дисциплін «Менеджмент освіти»,</p>
--	--	---	---

		<p>забезпечення в Університеті медичних та суспільних Наук (WSEZiNS), сфокусовано програму на підготовку вчителів біології на засадах сталого розвитку.</p> <p>За відсутності Стандарту розробники ОП керувалися вимогами Національної рамки кваліфікації для даного кваліфікаційного рівня (восьмий рівень). В ОП результаті навчання сформульовані чітко та охоплюють усі аспекти підготовки магістрів за спеціальністю 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини та природознавство).</p>	<p>«Психодіагностика», «Правові основи освітньої діяльності», з огляду на заявлену спеціальність, є сумнівною.</p> <p>Не зазначено, який саме досвід і яких конкретно вітчизняних програм було використано розробниками ОП.</p> <p>Відсутнє однозначне бачення кваліфікації випускника, а це важливо для визначення компетентностей та ПРН, формування навчального плану тощо. Так, в ОП це – «Викладач біології та основ здоров'я. Вчитель природознавства». У самоаналізі – «Програмні результати ОПП «Середня освіта (Біологія та здоров'я людини та природознавство)» дають змогу здобувачам працювати вчителями/викладачами біології, основ здоров'я, природознавства». Визначитися з кваліфікацією важливо ще й з огляду на заявлену в ОП спеціальність (014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини)), згідно з якою, пріоритетною має бути підготовка вчителя загальноосвітньої школи, а не викладача ЗВО, безпосередньо вчителя біології та здоров'я людини.</p> <p>Жодна ФК та ПРН не стосуються вчителя природознавства.</p> <p>Компетентності та ПРН не повною мірою узгоджуються з дескрипторами НРК для відповідного рівня.</p> <p>З опису ФК не зрозуміло однозначно, для якого саме ступеня загальноосвітньої школи передбачена підготовка за цією ОП. Так, ФК1 «... у старшій профільній школі і закладах вищої освіти», ФК8 «...в</p>
--	--	--	--

				<p>освітньому процесі закладів середньої і вищої освіти». У формулюваннях ПРН використано словосполучення «у середній та вищій школі» (ПРН3), «закладів середньої та вищої освіти» (ПРН6). При цьому, за відсутності ПРН, які прямо стосуються вчителя, кілька ПРН визначено спеціально для викладача ЗВО: ПРН16. Володіє методикою проведення лекційних, практичних, лабораторних занять з дисциплін за профілем спеціальності у ЗВО та інших навчальних закладах; ПРН17. Вміє застосовувати здобуті знання з психології та педагогіки вищої школи.</p> <p>У частині мети, компетентностей та ПРН дана ОП не повною мірою відповідає заявленій спеціальності.</p> <p><i>ОП загалом не відповідає визначеному критерію, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року.</i></p>
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	А	<p>Обсяг ОП у кредитах ЄКТС відповідає Закону України «Про вищу освіту» і становить 90 кредитів. Обсяг ОК обов'язкової частини складає 56 кредитів ЄКТС, дисциплін за вибором – 34 кредити ЄКТС.</p> <p>ОП має чітку структуру і відповідно до її цілей є такі блоки НД: психолого-педагогічні і методичні, комплекс здоров'язберігаючих дисциплін та природознавчі. Існує логічний зв'язок між теоретичним та практичним</p>	Е	<p>Ані в самооцінюванні, ані у звіті ЕГ не доведено, що зміст ОП відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності, й такого аналізу проведено не було. На наш погляд, зміст ОП загалом не відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності.</p> <p>Жодна з обов'язкових навчальних дисциплін (а їх 11 дисциплін / ОК) не забезпечує підготовку <i>вчителя</i> біології та основ здоров'я. Всі вони орієнтовані на викладача ЗВО. При цьому, деякі з них доцільно об'єднати в єдину ОК, наприклад:</p>

		<p>компонентом та між вивченням наукових основ біології, здоров'я людини, природознавства і методик їх викладання. Для забезпечення кожного з ПРН залучені дисципліни обов'язкового компоненту.</p> <p>Порядок та механізми формування індивідуальної освітньої траєкторії визначено в Положенні про організацію освітнього процесу та в Положенні про порядок реалізації студентами Глухівського національного педагогічного університету ім. Олександра Довженка права на вільний вибір навчальних дисциплін. Кожний здобувач має індивідуальний навчальний план. Обсяг вибіркового навчальних дисциплін складає 37,7%. Перелік вибіркового дисциплін, робочі програми та силабуси розміщення на сторінці факультету.</p> <p>Згідно поданих заяв здобувачами до 10 вересня здійснюється формування груп для опанування обраних дисциплін. Здобувачі мають право вибору навчальних дисциплін, запропонованих для інших рівнів вищої освіти та існує можливість індивідуального опанування окремих дисциплін за погодженням деканату. За час існування ОП студенти не виявили до них зацікавленості. Процедура вибору дисциплін, формування навчальних груп за</p>	<p>ОК1. «Філософія та методологія науки» та ОК10. «Методологія і методи наукових досліджень», або обмежитися ОК10, оскільки ОК1, виходячи із Силабусу, передбачає поглиблене вивчення філософії науки, доцільність якого видається сумнівною на освітньо-професійній (а не освітньо-науковій) програмі.</p> <p>У Переліку компонентів, разом з тим, передбачена «Педагогічна практика в старшій школі та ЗВО I-II р.а (на робочому місці вчителя біології)» (ОК13). Крім того, що це не повною мірою відповідає заявленій спеціальності, не зрозуміло, які дисципліни забезпечують готовність здобувача освіти за цією ОП до такої практики. Сумнівною є і ОК14 «Дослідницька «Управління ЗВО III-IV р.а. та навчально-наукова «На робочому місці викладача» (очевидно, йдеться про практику). Не зрозуміло також, це – одна практика, чи дві різних, хоча, передбачено одну форму контролю.</p> <p>Щодо змістової підготовки вчителя природознавства. У самооцінюванні прямо зазначено, що 15 кредитів ЄКТС (16,6%) з 34 кредитів (37,7% від 90 кредитів і 100%), відведених на дисципліни вільного вибору, – це дисципліни на вільний вибір студента зі спеціалізації «Природознавство». Здобувачі обирають 5 з 15 запропонованих дисциплін. Таким чином, розробники ОП свідомі того, що спеціалізація й відповідна кваліфікація (вчитель природознавства) формується за рахунок дисциплін вільного</p>
--	--	--	---

		<p>вибірковими дисциплінами є прозорою та зрозумілою. Після перегляду ОП у 2019 році за проханням стейкхолдерів був розширений перелік дисциплін вільного вибору: введені курси циклу загальної підготовки, як позакредитні: «Менеджмент освіти», «Психодіагностика», «Правові основи освітньої діяльності».</p> <p>За ОП магістри проходять 2 види практик обсягом 10 кредитів: Педагогічна практика в старшій школі, ЗВО I-II р.а. (на робочому місці вчителя біології) та Дослідницька «Управління ЗВО» III-IV р.а. та навчально-наукова «На робочому місці викладача». Практична підготовка здійснюється під час волонтерських програм екологічного напрямку.</p> <p>ОП містить дисципліни, які тісно пов'язані з формуванням soft skills, а саме «Філософія та методологія науки» тощо. Формування soft skills відбувається також через педагогічне спілкування з викладачами на ОП та вчителями під час педагогічних практик, у роботі предметних гуртків.</p> <p>Обсяг ОП становить 90 кредитів. Тижневе навантаження аудиторних занять не перевищує 18 год. Самостійна робота студентів варіюється в межах 1/3 до 2/3</p>	<p>вибору студентів, що не є можливим і допустимим. При цьому, є ОК16. «Державний екзамen з природознавства та методики навчання природознавства». Не зрозуміло, як формується програма цього екзамену, які питання охоплює, зокрема з огляду на те, що здобувачі могли обирати різні дисципліни. Крім того, які ПРН встановлювалися на цьому екзамені, якщо в ОП вони не виписані, а це встановлено нами по Критерію 1. Разом з тим, слід зазначити, що саме такий варіант формування НП передбачено Положенням про організацію освітнього процесу у цьому ЗВО, згідно з п. 4.2.8 якого: «якщо спеціальність передбачає додаткову спеціальність (спеціалізацію), то блок дисциплін, спрямованих на оволодіння додатковою спеціальністю (спеціалізацією), входить до числа вибіркових і складає орієнтовно 25 кредитів». Очевидно, що такий підхід ЗВО потребує перегляду.</p> <p>В ОП та НП передбачено ОК15 «Захист магістерської роботи або державний екзамen з біології та методики її викладання». Тобто, студент обирає, писати чи не писати йому кваліфікаційну роботу, у той час, як на другому (магістерському) рівні така форма є обов'язковою. З іншого боку, якщо студент не обирає кваліфікаційну роботу, для чого тоді йому вивчати значну частину обов'язкових ОК, серед яких: ОК1. Філософія та методологія науки; ОК2. Культура наукової української мови (а не просто ділової); ОК3. Іноземна</p>
--	--	---	---

		загального обсягу навчального часу конкретної дисципліни. Обсяги аудиторної та самостійної роботи є достатніми для опанування теоретичної та практичної підготовки за ОП, на самостійну роботу студентам вистачає часу.		мова за професійним спрямуванням (у Силабусі зазначено, що дисципліна вивчається для проведення наукової роботи з іноземною літературою); ОК4. Академічна риторика; ОК10. Методологія і методи наукових досліджень. Разом з тим, якщо студент обирає кваліфікаційну роботу, він не складає державний екзаме́н з біології та методики її викладання, а це – основна заявлена в ОП спеціальність, як і основи здоров'я, перевірка якої на ДА взагалі не передбачено, навіть, на вибір. У ЗВО загалом та на ОП зокрема реалізується підхід, згідно з яким, студентам надається можливість обирати дисципліни вільного вибору блоками. <i>ОП загалом не відповідає визначеному критерію, однак виявлені недоліки можна усунути протягом одного року.</i>
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В	Правила прийому оприлюднені на офіційному сайті університету, вони доступні, чіткі та зрозумілі для потенційних вступників. На сайті міститься інформація про умови та правила прийому до навчального закладу, нормативні документи приймальної комісії, перелік спеціальностей, програми вступних випробувань. Прийом на навчання за ОП здійснюється за умов наявності ОС бакалавра, ОКР спеціаліста, ОС магістра, у т. ч. здобутого за іншою	В	Програми фахових вступних випробувань, які викладені на сайті ЗВО, пропонуються для вступників на ОП Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), без спеціалізації природознавство. Програма додаткового вступного випробування «Комплексний іспит з природничих дисциплін», крім того, розроблена на підставі Галузевого стандарту вищої освіти на основі базової вищої освіти (освітній ступень «бакалавр») Галузь знань 01 Освіта Спеціальність 014 Середня освіта (Біологія) 053 Психологія.

		<p>спеціальністю. Вступники мають скласти вступні випробування з біології та методики її викладання, іноземної мови. Вступники з ОС бакалавра, ОКР спеціаліста і ОС магістра, здобутого за іншою спеціальністю, можуть скористатися правом перехресного вступу зі складанням додаткового вступного випробування – комплексного іспиту з природничих дисциплін. Програма вступних іспитів доступна на веб-сторінці університету.</p> <p>Визнання результатів навчання здобувачів, які навчалися в інших українських закладах освіти здійснюється згідно Положення про організацію освітнього процесу в ЗВО. Академічна мобільність учасників освітнього процесу регламентується Положенням про порядок реалізації права на академічну мобільність.</p> <p>Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, обсягом до 30 кредитів ЄКТС, здійснюється згідно п.4.7.2.7 Положення про організацію освітнього процесу. З метою удосконалення зазначеної процедури у ЗВО розроблено проект Положення про порядок визнання результатів навчання, одержаних у неформальній освіті, який було оприлюднено на web-сайті ЗВО з метою проведення</p>	<p>Не зрозуміло, чому «психологія» і чи стосується ця програма вступників на додаткову спеціальність / спеціалізацію «природознавство».</p> <p>У програмах вступних випробувань реалізовано знаннево орієнтований підхід, згідно з яким, формулюються вимоги до вступників через: «Вступники повинні знати / вміти», що потребує узгодження із компетентнісним підходом.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i></p>
--	--	--	---

		громадського обговорення.		
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В	<p>Форми та методи навчання і викладання відповідають цілям та ПРН. У рамках ОП в освітньому процесі застосовуються частково-пошукові методи, здоров'я-збережувальні технології, інноваційні освітні технології. Академічна свобода реалізується при проведенні наукових досліджень, виконанні індивідуальних завдань, виборі тематики магістерських робіт.</p> <p>Інформація щодо освітнього процесу є цілком зрозумілою, доступною та вчасною, надається в паперовій та електронній формах і розміщена на сайті ЗВО. У робочих програмах дисциплін і силабусах наданий робочий план, компетентності, які мають бути опановані в результаті навчання, перелік лекцій і практичних занять, завдання для самостійної роботи, перелік ПРН, критерії та шкала оцінювання. Студенти мають вільний доступ до інформації на сайті факультету, можуть одержувати консультації від викладачів у межах контактних годин або за допомогою електронної пошти, використовують «хмарні» технології.</p> <p>Поєднання навчальної та дослідницької діяльності на ОП здійснюється при виконанні</p>	В	<p>У Силабусах деяких навчальних дисциплін пропонується застаріла література. До прикладу, у Силабусі дисципліни «Методологія і методи наукових досліджень», крім того, що є рекомендована навчальна література 1979, 1980, 1989, 1990 років, цінність якої – сумнівна, наведемо джерело 11 – Нові вимоги щодо оформлення списку літератури// Бюлетень ВАК України. – 2009. – № 5. У той час, коли справді нові правила діють від 2015 р.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i></p>

		<p>студентами кваліфікаційної роботи і проходженні дослідницької та навчально-наукової практик.</p> <p>На факультеті працює міжкафедральна науково-дослідна лабораторія «Формування фахових компетентностей майбутніх учителів біології для наукового і педагогічного супроводу сталого розвитку», яка спрямовує пошукові дослідження студентів, організовує наукові семінари та конференції. Свої наукові результати студенти представляють на традиційних Всеукраїнських науково-педагогічних читаннях молодих учених, магістрантів, студентів «The 21st Century Challenges in Education and Science», міжнародних та науково-практичних конференціях, у збірнику наукових праць Альманах QN (Qvestiones Naturales). На факультеті працюють наукові лабораторії та наукові гуртки.</p> <p>Робочі програми дисциплін ОП переглядаються щорічно. ОК переглядаються за результатами педагогічних практик, з урахуванням рекомендацій роботодавців, наукових досліджень в межах кафедральної тематики «Фундаменталізація біологічної освіти в педагогічному університеті у вимірах сталого розвитку».</p> <p>ЗВО сприяє інтенсифікації</p>		
--	--	--	--	--

		<p>міжнародного академічного співробітництва, у межах якого – членство науковців у Міжнародній асоціації екологів, участь у проєкті ЄС Еразмус+, отримання за результатами наукової діяльності студентів ОП гранту на публікацію в міжнародному виданні та участь у науково-практичній конференції в м.Рацібож (Польща, 2018р.).</p> <p>У недостатній кількості є публікації викладачів і студентів в іноземних журналах, низька участь у міжнародних конгресах, форумах та конференціях.</p>		
<p>Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність</p>	А	<p>Контроль та оцінювання знань студентів регламентується низкою нормативних документів ЗВО. Інформація про механізми здійснення та критерії оцінювання навчальних досягнень є чіткою і зрозумілою та завчасно доводиться до відома студентів. Зрозумілість оцінювання з'ясовується шляхом опитування студентів з подальшим аналізом із метою корегування критеріїв і механізмів згідно з принципами студентоцентрованого навчання.</p> <p>Даною ОП передбачено захист магістерської роботи або державний екзамен з біології та методики її викладання, і державний екзамен з природознавства та методики викладання природознавства.</p>	В	<p>Критерії оцінювання у Силабусах виписані недостатньо чітко, зокрема з огляду на заявлену в ОП накопичувальну систему оцінювання. До прикладу, з дисципліни «Методологія і методи наукових досліджень» – реферати оцінюються: «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно». Не конкретизовані критерії оцінювання за різні види робіт.</p> <p>Не поділяємо думку, викладену в самооцінюванні, згідно з якою, «Для студентів, що виконують кваліфікаційні магістерські роботи, формами контрольних заходів є: апробація результатів досліджень на наукових конференціях; публікація результатів досліджень у наукових виданнях; мультимедійна презентація результатів дослідження». Скоріше, це –</p>

		<p>Об'єктивність та неупередженість екзаменаторів досягається шляхом відкритості процедури екзамену, а об'єктивність оцінювання звітів з усіх видів практик забезпечено створенням комісії та відкритістю захисту. Процедуру розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання результатів навчання регламентовано додатком 3 Положення про організацію освітнього процесу «Процедури розгляду звернень здобувачів вищої освіти щодо оцінювання результатів навчання» та Положенням про процедуру вирішення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу. Студенти та студентське самоврядування засвідчують постійне їх опитування щодо виявлення випадків необ'єктивного оцінювання та підтверджують відсутність конфліктних ситуацій щодо результатів контрольних заходів.</p> <p>Політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності визначені у Статуті, Етичному кодексі та Положенні про комісію з питань етики та доброчесності ЗВО. Є Положення про перевірку наукових, навчально-методичних, кваліфікаційних та навчальних робіт на академічний плагіат. У рамках ОП вивчення основ</p>	<p>обов'язкові складники її виконання, а не форми контролю, що, однак, є дискусійним.</p> <p>Силабуси деяких навчальних дисциплін (як от: Культура наукової української мови, Методологія і методи наукових досліджень) містять «Перелік питань до підсумкового контролю», у той час, як з цих дисциплін передбачено залік, а згідно з Положенням про організацію освітнього процесу у даному ЗВО, п.4.3.4, семестровий залік – «це форма підсумкового контролю, що полягає в оцінці засвоєння студентом навчального матеріалу виключно на підставі результатів виконання ним певних видів робіт на практичних, семінарських або лабораторних заняттях».</p> <p>Зауваження щодо державного екзамену як форми підсумкового контролю вже були викладені у контексті аналізу Критерію 2. Крім того, у програмах державних екзаменів також викладено вимоги до знань та умінь випускників, що не є доцільним, зокрема поряд з компетентностями. Програма державного екзамену з природознавства та методики викладання природознавства, крім інших, містить розділ «Природознавство: вибрані питання природознавства», при цьому є питання з усіх підблоків вибіркового блоку «Природознавство».</p> <p>Положення про процедуру вирішення конфліктних ситуацій між учасниками освітнього процесу, фактично не стосується конфліктів щодо результатів контрольних</p>
--	--	--	---

		<p>академічної доброчесності входить до дисциплін: «Основи наукових досліджень», «Методологія і методи наукових досліджень», «Методика викладання біології у ЗВО». Впровадження академічної доброчесності є частиною роботи кураторів. Усі кваліфікаційні роботи централізовано перевіряються на академічний плагіат програмою Antiplagiat, студенти здійснюють самоперевірку своїх робіт.</p>		<p>заходів.</p> <p>У курсі «Методологія і методи наукових досліджень» питання академічної доброчесності (Академічна доброчесність. Плагіат. Компіляція. Перевірка наукових робіт на академічну доброчесність) вивчаються у контексті теми 12. Оформлення результатів дослідження. Вважаємо, що такий підхід є обмеженим, натомість, ця та інші навчальні дисципліни мають значний потенціал щодо формування культури академічної доброчесності.</p> <p>Згідно з Розпорядженням проректора ЗВО про перевірку магістерських робіт на академічну доброчесність від 04.11.2019, до 29.11.2019 декани мали забезпечити подання друкованих та електронних варіантів магістерських робіт, захист яких відбудеться з 15.12. по 30.12.2019, у відділ наукової роботи та міжнародних зв'язків для перевірки на академічний плагіат. Наразі під час виїзної експертизи – 16-18 грудня – вже мали би бути наявні результати такої перевірки, проте, ЕГ не вказала на них у своєму звіті. На сайті відповідні результати ми не знайшли. Загалом це не дозволяє зробити однозначний висновок про високу ефективність процедури забезпечення академічної доброчесності, зокрема щодо написання й захисту кваліфікаційних (магістерських) робіт.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП</i></p>
--	--	--	--	--

				<i>загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i>
Критерій 6. Людські ресурси	A	<p>Для реалізації ОП відбір викладачів відбувається у відповідності до їх академічної та професійної кваліфікації, він включає конкурсну складову. Академічна кваліфікація під час конкурсного відбору визначається за результатами наукової діяльності, що у поєднанні з професійною кваліфікацією дозволяє викладати фахові дисципліни навчального плану. Викладачі мають багаторічний науково-педагогічний досвід, високу професійну майстерність, беруть активну участь у науковій діяльності, забезпечуючи можливість досягнення програмних цілей та результатів навчання.</p> <p>При конкурсному доборі викладачів Університет керується Положенням про проведення конкурсу на заміщення вакантних посад науково-педагогічних працівників. При проведенні конкурсу враховується професіоналізм, наукова діяльність, спроможність забезпечити викладання дисциплін згідно мети і завдань ОП, результати опитування здобувачів освіти. Процедури конкурсного добору є прозорими і зрозумілими кандидатам на посади НПП.</p>	B	<p>Договори про співпрацю, у т. ч. про проходження практик, укладені переважно із ЗВО. З усього переліку лише 2 договори із загальноосвітніми закладами, що не задовольняє вимоги з підготовки вчителя біології та здоров'я людини та природознавства.</p> <p>Щодо залучення професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять, ЕГ фактично відтворила / продублювала інформацію, подану в самооцінюванні, й не надала доказів, наприклад, щодо підстав, на яких такі особи залучаються до аудиторних занять – сумісництво, погодинна оплата тощо.</p> <p>Ані в самооцінюванні, ані у звіті ЕГ не наведено конкретних прикладів того, що ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів ОП через власні програми, конкретні прізвища не наведено, відсутня така інформація і на сайті ЗВО.</p> <p>Не наведено також конкретних прикладів того, що ЗВО стимулює розвиток викладацької майстерності НПП на ОП.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i></p>

		<p>У ЗВО наявна практика залучення потенційних роботодавців до аудиторних занять, педагогічної практики і державної атестації. Для проходження практики між університетом та закладами освіти різних типів укладені договори. Перелік закладів освіти, з якими укладені договори, розміщений на веб-сайті Університету.</p> <p>У ЗВО залучають професіоналів-практиків, експертів галузі та представників роботодавців до аудиторних занять.</p> <p>Передбачено сприяння професійному розвитку викладачів. Ведеться активна співпраця з науковими установами та закладами освіти України. Практикується міжнародна співпраця. У ЗВО забезпечується курсова підготовка за різними напрямками: курси англійської мови, програми спортивного та психологічного спрямування, що користуються попитом серед викладачів ОП.</p> <p>У ЗВО діє система стимулювання розвитку викладацької майстерності. За підсумками навчального року розраховується загальний рейтинг викладачів за результатом якого відбувається преміювання, підставою для якого є захист дисертацій; організація наукових заходів, публікація монографій, навчальних</p>		
--	--	--	--	--

		посібників, статей, які індексуються базами даних Scopus та Web of science тощо.		
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	В	<p>Фінансування ОП здійснюється за кошти загального і спеціального фондів. Освітній процес забезпечується спеціалізованими лабораторіями і кабінетами, що мають оснащення необхідним обладнанням, приладами, наочними засобами навчання. Є науково-дослідна ділянка, на якій знаходиться колекція хвойних рослин, ягідні, овочеві та технічні сорти рослин, виноград, ділянка для дослідів по генетиці. Лекційні аудиторії оснащені мультимедійною технікою. У лабораторіях є натуральні, зображувальні і знакові навчально-наочні посібники. Виділено кошти на створення кабінету «Біології і методики викладання» для якого закуплені меблі, мультимедійна дошка, проектор, обладнання для ґрунтового вивчення курсу біологічних дисциплін. Працює міжкафедральна науково-дослідна лабораторія, оснащена новим, сучасним обладнанням.</p> <p>Усім учасникам освітнього процесу забезпечено безоплатний доступ до інформаційних ресурсів та відповідної інфраструктури. Вони можуть працювати у комп'ютерних</p>	В	<i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i>

		<p>класах з доступом до мережі Інтернет. Є локальна та WiFi мережа.</p> <p>У ЗВО особлива увага приділяється безпеці освітнього середовища здобувачів. Усі викладачі задіяні у роботі щодо забезпечення техніки безпеки під час аудиторних занять та позааудиторних заходів.</p> <p>Освітня та організаційна підтримка здобувачів вищої освіти на ОПП здійснюється деканатом факультету, випусковими кафедрами, викладачами освітніх компонент та кураторами. Реалізація інформаційної підтримки відбувається через сайти Університету і факультету, дошки оголошень та інші інформаційні ресурси. Консультативна і соціальна підтримка надається Психологічною службою, Підрозділом сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, студентською профспілкою.</p> <p>За даною ОП особи з особливими освітніми потребами на сьогодні не навчаються, але у ЗВО їх інтереси враховуються.</p> <p>Діє зрозуміла, доступна для всіх учасників освітнього процесу процедура вирішення конфліктних ситуацій, створена Комісія з вирішення конфліктних ситуацій.</p> <p>Недостатня кількість методичних вказівок для виконання різних видів</p>		
--	--	---	--	--

		аудиторної та самостійної роботи студентами, виданих викладачами за останні 5 років.		
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	A	<p>Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП у ЗВО регламентуються низкою документів. Точковий перегляд даної ОП відбувся у травні-червні 2019 р., що було зумовлено необхідністю врахування пропозицій та зауважень з баз практик. Як результат – уведено педагогічну практику на робочому місті учителя природознавства та основ здоров'я та розширений перелік дисциплін вільного вибору за рахунок позакредитних.</p> <p>Традиційними є зустрічі роботодавців з викладачами та студентами факультету, зокрема це – дні відкритих дверей, профорієнтаційні заходи, заключна конференція з педагогічної практики, науково-практичні конференції. На базі ЗВО проходять семінари методичних об'єднань вчителів. Все це сприяє залученню роботодавців до процесу періодичного перегляду ОП та інших процедур забезпечення її якості як партнерів.</p> <p>У ЗВО функціонує структурний підрозділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників, завданнями якого є</p>	B	<p>Положення про розроблення, затвердження, моніторинг та періодичний перегляд ОП у ЗВО відсутнє.</p> <p>У самооцінюванні зазначено, що проводилося опитування здобувачів освіти щодо якості організації процесу реалізації ОП та якості викладання (упродовж жовтня 2019 року на підставі рішення ради факультету від 17.09.2019 р.), тобто, відповідні результати не могли бути враховані під час перегляду ОП у травні-червні 2019 р. як зазначено у само-оцінюванні та звіті ЕГ. Крім того, зазначено, що дослідженню підлягали студенти спеціальності 014 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини), без спеціалізації природознавство.</p> <p>У звіті ЕГ зазначено: «На зустрічах зі студентами та студентським самоврядуванням підтверджено щорічне їх анкетування щодо якості освітньої програми», однак, не вказано, в якій формі воно було проведено, що не дозволяє оцінити відповідну діяльність як зразкову.</p> <p>У контексті встановлення відповідності ОП Критерію 1 вже встановлено, що кількість Рецензій від роботодавців – обмежена (2), а саме вони могли б стати реальним доказом участі цієї категорії стейкхолдерів (регіональних органів управління освітою, служби зайнятості,</p>

		<p>аналіз потреб ринку праці, інформування здобувачів освіти про наявні вакансії, надання організаційних та консультативних послуг. Збирання та врахування інформації щодо кар'єрного шляху та працевлаштування випускників ОП також здійснюють деканат, гарант ОП, сектор профорієнтаційної роботи студентського самоврядування, куратори академічних груп.</p> <p>Під час проведення зустрічей з усіма фокус-групами зазначено розуміння цілей та змісту ОП, що є основою для якісної підготувати фахівця. НПП демонструють компетентність та відповідальність в організації освітнього процесу за ОП, приділяють належну увагу вдосконаленню змісту та методики викладання. Гарантом та робочою групою проявлялася відкритість до діалогу, щире бажання підвищити якість освітньої програми.</p>		<p>керівників ЗО) у процедурах перегляду ОП.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i></p>
<p>Критерій 9. Прозорість та публічність</p>	А	<p>У ЗВО існують усі типи внутрішніх нормативно-правових актів, які визначають права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу. Усі нормативно-правові акти оприлюднені на офіційному сайті університету та знаходяться у відкритому доступі. Інформація про зазначені документи повідомляється здобувачам освіти на зборах з</p>	В	<p>Значна частина нормативних документів, розмішених на сайті ЗВО, не оформлені належним чином, не містять печатки, іноді дати затвердження, крім того, удосконалення вимагають їх зміст і структура. До прикладу, академічні права студентів винесені у додаток до Положення про організацію освітнього процесу, хоча мали б бути повноцінним складником даного Положення (що, однак, є</p>

		<p>кураторами, представникам студентського самоврядування, на радах факультету. Усі учасники освітнього процесу ознайомлені з правилами і процедурами регулювання їх прав та обов'язків та послідовно дотримуються цих правил.</p> <p>Розміщення ОП відбувається у зазначені строки. З метою одержання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін пропонується надсилати зауваження, пропозиції та побажання протягом місяця з дня опублікування на визначену електронну адресу. ОП оприлюднена на веб-сайті ЗВО.</p>		<p>дискусійним).</p> <p>У звіті ЕГ не зазначено, що проект ОП / ОП була розміщена на сайті ЗВО у встановлені строки, натомість, суто констатовано, що так має бути.</p> <p>Посилання на проект ОП, наведене у самооцінюванні, надає доступ до сторінки «Обговорення внутрішніх нормативно-правових документів 2019» і не містить проекту ОП як такого.</p> <p><i>ОП та освітня діяльність за цією ОП загалом відповідають визначеному критерію з недоліками, що не є суттєвими.</i></p>
Критерій 10. Навчання через дослідження		Не застосовується		Не застосовується

4. Рекомендації з подальшого удосконалення освітньої програми

У цьому розділі на основі звіту експертної групи та висновків GER резюмуються рекомендації стосовно подальшого удосконалення освітньої програми, включаючи пропозиції щодо усунення виявлених під час акредитації недоліків.

1. Удосконалити ОПП в частині визначення кваліфікації, мети, компетентностей і програмних результатів навчання:

- привести кваліфікацію, мету, придатність до працевлаштування, компетентності та ПРН у відповідність до назви ОПП – «Біологія та здоров'я людини та природознавство», а також до заявленої спеціальності – 014.05 Середня освіта (Біологія та здоров'я людини);
- компетентності та ПРН слід корелювати з описом дескрипторів відповідного рівня НРК;
- врахувати, що ПРН мають забезпечуватися обов'язковими ОК / навчальними дисциплінами;
- активніше залучати до удосконалення ОПП стейкхолдерів, зокрема здобувачів освіти та роботодавців;
- врахувати конкретний передовий / позитивний досвід аналогічних вітчизняних та іноземних ОПП.

2. Удосконалити структуру та зміст ОП:

- привести у відповідність до заявленої спеціальності та додаткової спеціальності (спеціалізації) перелік ОК, оптимізувати структурно-логічну схему ОП як сукупність конкретних ОК / навчальних дисциплін (обов'язкових та вибіркових) з метою забезпечення досягнення ПРН, попередньо удосконаливши їх;
- привести у відповідність до заявленої спеціальності та додаткової спеціальності (спеціалізації) практичну підготовку здобувачів, переглянути види і зміст практик;
- продовжити удосконалення механізму формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів, зокрема розширити можливості здобувачів щодо вільного вибору дисциплін;
- передбачити збільшення годин / кредитів на виконання кваліфікаційної (магістерської) роботи.

3. Переглянути доцільність формування додаткової спеціальності (спеціалізації) (природознавство; вчитель природознавства) за рахунок дисциплін, які входять до числа вибіркових. Переглянути відповідний підхід ЗВО і Положення про організацію освітнього процесу в цій частині.

4. Переглянути / оптимізувати Програми вступних випробувань.

5. Продовжити удосконалення навчально-методичного забезпечення ОП, зокрема у силабусах:

- обов'язково викладати критерії оцінювання з різних видів робіт, оптимізувати загальні критерії оцінювання;
- систематично оновлювати списки рекомендованої літератури з урахуванням результатів актуальних наукових досліджень;
- оновити / видати методичні рекомендації до практичних занять навчальних дисциплін, до самостійної роботи, написання та оформлення кваліфікаційних (магістерських) робіт.

6. Активізувати міжнародну академічну мобільність здобувачів, у т. ч. за рахунок участі в міжнародних програмах обміну, отримання грантів тощо.

7. Продовжити удосконалення форм і методів навчання і контролю та пов'язаних із

цим процедур.

- активізувати участь студентів на ОП у науковій роботі;
- ширше використовувати організаційний та дидактичний потенціал електронних систем навчання, зокрема Moodle;
- оптимізувати / привести у відповідність до заявленої в ОП спеціальності (014 Середня освіта «Біологія та здоров'я людини та природознавство») та рівня вищої освіти (другий (магістерський)) форму і зміст державної підсумкової атестації;
- ширше інформувати здобувачів ОП про їх право оскаржувати результати контрольних заходів та про відповідну процедуру;
- активізувати діяльність з популяризації академічної доброчесності серед здобувачів ОП, у т. ч. включити до змісту дисципліни «Філософія та методологія науки» відповідну тему та / або у змісті дисципліни «Методологія і методи наукових досліджень» виокремити тему «Академічна доброчесність: поняття, види порушення, відповідальність».

8. *Продовжити удосконалення системи зворотного зв'язку з усіма стейкхолдерами ОП, зокрема із здобувачами вищої освіти, у т. ч. шляхом електронного анкетування. Систематично проводити опитування всіх учасників освітнього процесу з питань удосконалення якості освіти.*

9. *Посилити участь студентського самоврядування у вирішенні всіх питань в освітньому процесі на ОП.*

10. *Продовжити удосконалення кадрового складу на ОП, у т. ч. мотивувати і стимулювати НПП до вдосконалення професійної та викладацької майстерності, до участі в програмах / заходах міжнародної академічної мобільності, публікацій у провідних закордонних та вітчизняних наукометричних та фахових виданнях, участі у Міжнародних та всеукраїнських конференціях, конкурсах, симпозіумах.*

11. *Активізувати роботу з удосконалення офіційного веб-сайту ЗВО, зокрема щодо:*

- розробки й розміщення на сайті ЗВО усіх необхідних документів, зокрема Положень про порядок розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітніх програм, про підвищення кваліфікації НПП тощо.
- забезпечення повноти й доступності для усіх суб'єктів освітнього процесу різноманітної, необхідної їм інформації.

5. Підсумки

Виходячи із викладеного, галузева експертна рада рекомендує Національному агентству прийняти рішення про:

☐ акредитацію ОП з визначенням «зразкова»

☐ акредитацію ОП

☒ умовну (відкладену) акредитацію ОП

про подання Національному агентству обґрунтованої пропозиції щодо призначення повторної акредитаційної експертизи

☐ відмову в акредитації ОП

Голова ГЕР (електронний підпис)

Ніна ТАРАСЕНКОВА